

Posudek na diplomovou práci Elišky Hudcové „Báječný ročník“. Život evangelických bohoslovců a farářů v období normalizace v jejich dnešních vyprávěních, FHS UK Praha (Katedra obecné antropologie)

V předkládané práci Eliška Hudcová nabízí pečlivou rekonstrukci osudu skupiny deseti evangelických farářů, kteří spolu studovali v letech 1976-1981(2) v jednom ročníku na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě (KEBF) v Praze, vytvořili velmi soudržné společenství a pokračují v intenzivních kontaktech (pravidelných ročníkových setkáních) až do dnešních dnů. Autorka na základě rozhovorů, jež vedla se všemi aktéry, analyzuje jejich „každodennost“ v průběhu studií i po nástupu na sbory Českobratrské církve evangelické (ČCE) v první polovině 80. let. Ve svém výzkumu zohledňuje též písemné prameny z fondů Národního archivu, Ústavu pro studium totalitních režimů a Ústředního archivu ČCE v Praze. V úvodu své práce E. Hudcová prokazuje dobrou orientaci v relevantní teoretické literatuře (především se zaměřením na studium každodennosti) i v současné české historiografické produkci zabývající se (nejen) osudy církví v období komunistické diktatury. Na základě této široké pramenné základny pak nejprve popisuje základní momenty kontextu, tedy zejména nastavení a vývoj vztahu ČCE a KEBF se státní správou v období tzv. normalizace. Ve stěžejní kapitole „Evangeličtí bohoslovci a faráři v době normalizace“ důkladně rozebírá proces socializace evangelických bohoslovců, jejich motivace ke studiu teologie, průběh jejich studií v uzavřeném světě KEBF a „Jirchář“ (Husův bohoslovecký seminář), jejich první výraznou (a traumatizující) konfrontaci s vnějším světem na vojně a konečně nástup na sbory. V závěrečné kapitole pak na 30 stranách velmi plasticky prezentuje způsoby sebereprezentace tří narátorů a s použitím konceptů ze sociální psychologie (týkajících se k fungování malých sociálních skupin) sleduje dynamiku vztahů uvnitř „báječného ročníku“.

Jde tedy o práci konceptuálně bohatou, dobře strukturovanou, přinášející nové a velmi zajímavé poznatky k dějinám českých evangelíků v 70. a 80. letech 20. století. Celou studii protkává autorčina opakovaná konfrontace s „totálněhistorickým“ modelem, postulujícím dokonalé ovládnutí „společnosti“ komunistickou „mocí“ ve studovaném období. V této souvislosti by se rozhodně stálo důkladněji zamyslet nad tím, nakolik analýza právě této skupiny může fungovat jako korektiv totálněhistorického vyprávění o českých dějinách druhé poloviny 20. století. Představuje fungování evangelického prostředí výjimku potvrzující „totalitní“ pravidlo? Nebo může něco důležitého sdělit i o obecnějších společenských mechanismech v kontextu diktatury? E. Hudcová by v průběhu obhajoby mohla též rozvést

v práci pouze naznačené úvahy o reprezentativitě této konkrétní skupiny (tj. „báječného ročníku“) v rámci ČCE, resp. českého evangelického prostředí.

Předkládaná studie funguje i jako velmi zajímavá ilustrace obtíží při psaní soudobých dějin, primárně založeném na orálně-historických zdrojích. Právě v rozhovorech se svědky/aktéry nedávných dějin je badatelka neustále konfrontována s významovými posuny v nejužívanějších konceptech, kterými narátoři popisují a vysvětlují své motivace a jednání ve studovaném období 70. a 80. let a které zároveň hrají specifickou roli v dnešním politickém diskurzu. Text se proto jen hemží uvozovkami, což místy působí až komicky – třeba na s. 113-114, kde autorka píše v uvozovkách nejen o „režimu“, ale i o „svobodě“, „totalitě“, „hrdinech“, „odvaze“ atd. Takto používané uvozovky ukazují, že autorka problém významových posunů reflektuje (a pokouší se s ním vyrovnat podrobněji i jinde, především v pasážích o fungování paměti, o dnešních projekcích narátorů apod.), stálo by ovšem za úvahu, zda neexistuje jiné (elegantnější?) řešení.

Kvalitu velmi zajímavého textu snižuje několik formulačních problémů (např. podivný výraz „stranou“ - s. 34 „V letech 1950-1989 mohlo být kritické teologické bádání oficiálně prováděno pouze stranou fakultních učitelů.“, s. 35 „jak byl hodnocen politickospolečenský vývoj na této fakultě stranou ministerstva kultury“), občasné stylisticky neobratné navazování jednotlivých kapitol a podkapitol (nadbytečné výrazy typu „budu se věnovat“ apod.), řada překlepů („sebeprezentace“ – s. 8, „v ledu 1977“ – s. 30 atd.) a rušivé gramatické chyby (např. záměny tvarů zájmena „jeho“ a „svůj“ na s. 63, 88, 111 apod.).

Těmto drobným nedostatkům navzdory jde o tematicky originální, dobře promyšlenou a poctivě zpracovanou studii odvážně se vypořádávající s náročným tématem. Jako vedoucí práce velmi oceňuji i nasazení Elišky Hudcové při vedení rozhovorů a při obtížném přepisu takto získaných zdrojů. Studie splňuje požadavky kladené na diplomovou práci, navrhuji hodnocení stupněm „výborně“.

Praha, 9. března 2010

PhDr. Ondřej Matějka